

פרטיזנים, לוחמים ומרי אישי של יהודים בסביבות קובל

צבי רוז, עדכון רביעי, ספטמבר 2010

רשימה חלקית של פרטיזנים ומתקוממים יהודיים הקשורים לעיר קובל (העיריה מצ'יוב):

| שם הלוחם: | מקור: | הערות: |
|-----------------------------|-------------------------|---|
| (-) אייזיק באב | (9) | פרטיזן. יליד הכפר סטיביכובה. נמלט מגיטו קובל |
| (-) בנימין | (9) | פרטיזן. לא מצוין שם משפחה. זכה באות הצטיינות. |
| (-) יעקב (יאנק) | (9) | פרטיזן. לא מצוין שם משפחה. ברח מהשחיטה בקובל |
| (-) מונדק | (9) | פרטיזן. יהודי מסביבות קובל |
| אברך יוסף | (1) (6) | מרי אישי |
| איזנברג דוד | (2) (7) | במחתרת |
| אפולינר-פייסיק ויטה | ע"פ דף-עד יד ושם | במחתרת הצרפתית |
| ארליך שלום | (1) | מרי אישי. נאבק נגד מפקד הז'נדרמיה מנטיי ("פנקס קובל") |
| באראן (ברון) דבורה | (2) (4) (6) | פרטיזנית. עמ' 675 בספר הפרטיזנים היהודים |
| ביינר יעקב יחיאל | ע"פ האח דב עצמוני-ביינר | נפל ביערות ליטא בשרות הפרטיזנים ב- 1943 |
| בלאושטיין חצקל | (2) | פרטיזן |
| בלופשטיין אברהם | ארגון הפרטיזנים | פרטיזן יחידת קרוק. עמ' 682 בספר הפרטיזנים היהודים |
| בליישטיין (בלאושטיין) אברהם | (2) (6) | פרטיזן |
| בלנשטיין יוסף | (2) | פרטיזן |
| בלנשטיין מרים | (2) | פרטיזנית |
| ברודר יעקב | ארגון הפרטיזנים | פרטיזן. עמ' 683 בספר הפרטיזנים היהודים. |
| גבירצמן (גבר) | ע"פ אפרים גבירצמן | לוחם במרד גטו וורשה (ארגון קובל חוברת הנצחה מס' 11) |
| גולוב יוסף | (2) (6) | פרטיזן |
| גרובר שלמה | (2) | פרטיזן |
| גרויסר ראובן | ע"פ בייגל מי-ם | פרטיזן מהעיירה מצ'יוב |
| גרושקה (אגס)אלכסנדר | (20) (9) | פרטיזן יליד קובל. עבר לפובורסק. למד בקובל |
| גרושקה חיים נחמיה | (20) | פרטיזן יליד קובל. עבר לפובורסק. למד ועבד בקובל |
| דב ברגר | (7) | פרטיזן |
| לאופר שמאי | (2) | פרטיזן |
| לדרהנדלר ליובה | (2) (4) (6) | פרטיזנית. (אחותו של הרצל- חלוץ בארץ) |
| לייבל דוד | (16) | פרטיזן |
| ליכטנשטיין פאניה | (16) | פרטיזנית |
| לסנקו- דטשוק לידיה | (16) | פרטיזנית |
| מרמלשטיין יוסף | ע"פ ז.ח. פולישוק | פרטיזן בסביבות וורשה-סטודנט לרפואה בוורשה |
| נוימרק לייבל | ע"פ בייגל מי-ם | פרטיזן מהעיירה מצ'יוב |
| פויגלמן רחל | (2) (7) | במחתרת |
| פייגנבאום שמואל | ע"פ רבקה פייגנבאום | פרטיזן. עדות בע"פ של הבת. אין סימוכין. |
| פיש לאה | (2) (7) | במחתרת |
| פישר סרגיי | (2) | פרטיזן |
| פישר רוזה | (2) | פרטיזנית |
| פרבדה שמואל | (16) | פרטיזן. עפ"י עדותו. פליט שנקלע לקובל. ברח לפני הקמת הגטאות. |
| פרל שושנה (רוזה) | ע"פ פרל אברהם בדף-עד | נהרגה בקרבות בלודמיר ב- 13.12.43 |
| קיפר וולף | (2) | פרטיזן |
| קליינברג משה | (10) | פרטיזן. עפ"י עדות אחותו- כתבה בעיתון. |
| קפשווק דבורה | (14) | במחתרת בדרום צרפת עם בעלה |
| קרב אברהם | ע"פ בנות אחותו אלקה | פרטיזן. יערות קמין קושירסק.(יליד קובל, אח של אלקה קרב-פוקס) |
| קרב (פוקס) אלקה | (2) | פרטיזנית. (ילידת קובל, פעלה בקאמין קושירסק) |
| רייכשטול- פנטורין סימה | (3) | פרטיזנית |
| שוורץ שיינדל | (2) (4) (6) (7) | במחתרת |
| שטיין שייקה | (7) (14) | במחתרת. במרכז "החלוץ" בוורשה (בן יחיאל שטיין) |

| | | |
|--------------------|-----------------|--|
| שיינבוים יחיאל | (3) (4) (6) (7) | פרטיזן |
| שניידר הרשל-גרגורי | (14) | פרטיזן. עדות בני משפחה. נולד במצויב. חי בקובל. |

מרי אישי, סיכוני חיים, התקוממות, בריחה ומקרי גבורה נוספים בעיר קובל:

| שם/אירוע: | מקור: | הערות: |
|--|---------------------------------|---|
| קבוצת צעירים | מ. פומרניץ, ילקוט מורשת 1971 | נוקם באוקראינים שניסו לעשות פרעות ביהודים 3 ימים לפני כניסת הגרמנים לעיר. |
| הברחות מצרכים לגטו | (מקורות שונים) | הברחות מזון ותרופות לגטו. רבים מהצעירים. למשל: פסיה שייניס-תרופות. סופיה זיסקינד- לחם. אליעזר קרטופל- כסף. בבטשוק יעקב- תרנגולת. שר בן-ציון- חלב לתינוקות. |
| שתי בנותיו של משה פרספר | (3) | היו להם קשרים עם חברות פולניות, היו משחזות בכסף שוטר, יוצאות מהגטו ומבריחות מזון לגטו. הן נתפסו ונרצחו ביחד עם אמן. |
| קבוצת צעירים | (3) | קבוצת צעירים יהודים שהתבצרו במרתפי חנויות ובבית הכנסת והתנגדו ופגעו בכמה אנשי מיליציה אוקראינית. |
| קבוצת צעירים | (6) | כמה קבוצות שחבריהן הצליחו לגנוב נשק ממחסני השלל הרוסי ולהבריח אותו ליערות. הם נרצחו ע"י פרטיזנים אנטישמיים. |
| קבוצת יהודים | (3) | פריצת שערי הגטו בהיסטריה ובפאניקה שנוצרה ובריחה המונית החוצה. |
| צעירים, בודדים, ובקבוצות קטנות- רובם נשים- בריחה מהגטו והישרדות בתוך אוכלוסייה עוינת ואנטישמית | (3) | הימלטות עם תעודות מזויפות, בתחפושתו וכו'. כמו זיסקינד סופיה. בטר פייגה. צורף מינה. פרידמן-אינגבר לולה. פולישוק-ברנבלום מלה. גבירצמן-ברונשטיין סופיה. רופה- גודיס דורה. גולשטיין-שטרן רבקה. קוזאק-גולשטיין מרים. אגבר אברהם (שהתחפש לבחורה). ועוד רבים. |
| בודדים שנמלטו מבית הכנסת הגדול | (3) (4) | בודדים שהצליחו להימלט מבית הכנסת למרות השמירה מסביב. ביניהם משה-מיכאל בבצ'וק, אשר ויצחק פרס, יעקב צוקר שנתפס ונרצח. יוסקה (חתנה של חוה ארליך). אהרון (סוחר תבואה). ועוד. |
| בריחה ליערות של בודדים. חלקם נרצח שם | ע"פ דפי עד יד ושם | רובם נתפסו ונרצחו. שוהנסקי יצחק. גורן מניה ברחו ליערות ונרצחו שם ע"י הגרמנים. שרדו: אוסיוק חנה, בייזר אסתר, ברנהולץ ראובן, גוביטש בלומה, הינוך הינה, רוזנקו יפה, שיינבאום פסיה ועוד רבים. |
| אם לתינוק | (3) | התנפלה על אוקראיני להציל את פרי בטנה. |
| בודדים, בכמה מקרים | (3) | קפצו מהמשאיות כשנלקחו להשמדה בבית הקברות היהודי. הם נרצחו במקום. |
| אנשים שהציעו להם הצלה וסרבו לעזוב בני משפחתם | (3) | היו כאלו רבים. למשל: פרידמן ריבה. ד"ר זיסקינד פנחס. ועוד רבים. |
| גבירצמן אהרון | (13) | מרי אישי. על פי עדות בת המשפחה |
| פרס אשר, גרשון שטיינקרוך ועוד | (13) (16) | קבוצה של שישה. חיסלו לאומני אוקראיני. |
| סבר שלום, אביו וקבוצת ביער | (2) | חיים לצד הפרטיזנים. אחד היהודים בסביבה התנפל על איש ס.ס. וקרע את צווארו בציפורניו. |
| פלדמן יצחק | (3) | הקצב ששחט פרה למרות האיסור ונתלה בחוצות העיר |
| בויס-וילינסקי זלדה | (11) | בריחתה במהלך השירה אל ההשמדה בפונאר- וילנה. |
| שר בן-ציון | (3) | הצטרף לפרטיזנים עפ"י עדותו. הסתייגות- מלכה קליינברג |
| שפילמן יצחק ושרה | עדות הבת לאה ידובניק-שפילמן | יצחק היה בבית סוהר ונתלה ב-1941. כנראה בגלל פעילות מחתרית של בניו הקומוניסטים. אשתו שרה מתה אח"כ מרעב. |
| זלצר-פלדמן נחמה | ע"פ האח נח זלצר | ברחה בעת כינוס היהודים באקציה הראשונה. נורתה ונהרגה ע"י אוקראינים |

לוחמים מסביבות קובל וממקומות אחרים, ששהו תקופה בחייהם בקובל

| שם הלוחם: | מקור: | הערות: |
|-----------------------|--------------|---|
| פרלמוטר שלמה | מקורות שונים | לוחם פרטיזן מרטנו, למד בגימנסיית תרבות בקובל, מי שרשם חלק מהחריטות בבית הכנסת |
| קופרברג יצחק | (21) | לוחם פרטיזן ממניביץ, למד בגימנסיית תרבות בקובל |
| כגן יהודה | (13)(16)(20) | יליד רטנה. הועבר לגטו קובל, ברח והתקבל כפרטיזן ליחידה סובייטית. |
| אסטיק- רובינוביץ מאשה | (20) | ילידת לובומל, נלוותה לפרטיזנים באזור מצויב וקובל |
| פישמן אפרים | (3)(20) | מרי אישי. יליד דומברביצה. הגיע לקובל ב 2.1942. התחזה לפולני. מסר ידיעות, עזר ליהודי הגטו. |
| זילברשטיין דבורה | (5) (6) | פרטיזנית. ילידת מנייביץ. לחמה באזור קובל. |

פעילויות מחתרתית כנגד השלטון הסובייטי לפני המלחמה
(לפני המלחמה, בעת השלטון הסובייטי בעיר, 1939-1941)

| שם הלוחם: | מקור: | הערות: |
|--|-------------|---|
| זבידוביץ'יעקב | (7) | מצעירי "הדרור" בקובל. פעיל מחתרת בזמן הסובייטים |
| חברי בית"ר: שטיין אהרון, פוגץ גרשון, קופלברג פנחס, שיינטופ גרשון | (14) | במחתרת לפני המלחמה. ניסיון להגיע לארץ דרך בריחה לרומניה. מאסר בכלא סובייטי. |
| פרל שושנה (רוזה) | (11) | פעילה במחתרת נגד הסובייטים |
| קפשוק מרדכי | חוברת לזכרו | מחתרת "השומר הצעיר". הברחת דגל התנועה לוויילנה. |
| רוז'ניקה- שוורץ פרומה | (8) | פעילות לפני המלחמה ולאחריה |
| שוורצבלט לייזר | י. גולדמן | חבר בית"ר. עסק בארגון עלייה בלתי ליגאלית בתקופת הרוסים 39-41 |
| שוב (שוב) ישראל | ש. גיס-שוב | פעל במחתרת בזמן הרוסים |

מחוז קובל, קטע ממפה (נלקח ממקור 9)

